

Jaarverslag 2024 NatuurWerkgroep Rucphen e.o.

Inleiding

Voor de NatuurWerkgroep was 2024 een gedenkwaardig jaar. Na vele jaren is onze naamgeving aangepast en hebben we het Groenfonds tot stand gebracht. Door de vele vrijwilligers is weer met veel enthousiasme heel hard gewerkt om op een of andere manier een steentje bij te dragen aan behoud en herstel van natuur en milieu. We kunnen ook niet stil zitten en toch zeker niet op onze lauweren rusten. Want helaas staan natuur en milieu nog steeds onder hele grote druk. Er wordt genoeg over gesproken, alleen zonder dat we het met elkaar eens worden hoe we daar de komende jaren mee om moeten gaan. Het is ook niet eenvoudig. De belangen zijn groot en we verschillen heel veel van elkaar. Maar helaas kan de verbetering van natuur en milieu daar niet op wachten.

Binnen de NatuurWerkgroep proberen we met allerlei activiteiten en maatregelen, zoveel mogelijk op menselijke schaal, resultaten te boeken en bewustzijn bij de mensen te creëren. We hebben met het Groenfonds nu een instrument waarmee we burgers en instanties kunnen helpen om kleine stapjes te zetten die tot verbetering van natuur en milieu leiden. En alle kleine stapjes helpen en we hopen dat we op deze wijze ook de nalatenschap van Johan Vermunt op een goede manier besteden. Gelukkig krijgen we daarbij ook de steun van de gemeente Rucphen.

Ons werk vereist in de praktijk veel uithoudingsvermogen, omdat we op vele fronten merken dat er bewust of onbewust anders over de belangen van natuur en milieu gedacht wordt.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was: Kees Kools, voorzitter; Cees Terpstra, secretaris; Toine Wagemakers, penningmeester; Wessel Kok, bestuurslid; Frank Nooijens, bestuurslid.

Theo Hagendoorn verzorgde de boekhouding, de websites en de incasso van de contributies.

Leden en donateurs

Het ledenaantal vertoonde na het dipje van vorig jaar een kleine stijging. Dit jaar overleden 3 gewaardeerde leden, te weten Jan Vergouwen, Ton Bergenhenegouwen en Alfred Strietman.

<u>Omschrijving</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Stand 1-1	187	192
Bij	<u>11</u>	<u>4</u>
	198	196
Af	<u>7</u>	<u>9</u>
Stand 31-12	<u><u>191</u></u>	<u><u>187</u></u>

Financieel

Het jaar werd afgesloten met een positief saldo van € 306,27. De reserve steeg daardoor naar € 19.362,65. In de jaarrekening 2024 leest u hierover meer.

Overzicht activiteiten

7 januari - Nieuwjaarswandeling;
15 maart - NL Doet Ommetje 't Gaegelpad;
16 maart - NL Doet voedselbos Groengenoten;
12 april – Ledenvergadering - lezing Pannehoef;
15 april - Natuurindekern les BS Schijf;
28 april - Fietstocht;
22 mei - Natuurindekern les BS Zegge;
27 juni - Zomerwandeling
22 augustus - Startbijeenkomst Forest Fitness;
6 oktober - Herfstwandeling;
26 oktober - Natuurindekern uitreiken spullen;
1 november - Natuurwerkdag Brabant Water;
2 november - Natuurwerkdag Landgoed Schijf en Landgoed de Moeren;
15 november - Ledenvergadering - lezing vleermuizen;
17 november - Projectenwandeling;
20 november - Boomfeestdag;
21 november - Start Groenfonds;
16 december - Plaatsing gedenkbank Johan Vermunt;
29 december - Eindejaarwandeling.

Groene Platform Rucphen

Dit platform kwam in 2024 drie keer in constructieve sfeer bijeen met als belangrijkste onderwerpen: Omgevingsvisie 2.0, actualisatie Landschap Ontwikkeling Plan, waterbeheer, Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Molenbeek - de Zoek en de MTB-route. Aan het LOP werd nog een aparte sessie geweid, terwijl wij binnen het GGA het secretariaat van de werkgroep Rucphense bossen op ons hebben genomen.

Overleg met gemeente

Er heeft 2 keer een overleg plaatsgevonden met de beleidsmedewerker Groen, Tony Oomes. Door onderbezetting van de afdeling Groen en voorrang voor het schrijven van beleidsstukken heeft het overleg verder per mail plaatsgevonden.

Werkgroepen

Voor de activiteiten van de werkgroepen van onze vereniging verwijzen we graag naar de desbetreffende verslagen, die hierna volgen. Met instemming hebben we kennis van deze verslagen genomen en van de daaraan ten grondslag liggende activiteiten. De inzet van de werkgroepen maken van onze vereniging een ware NatuurWerkgroep.

Ten slotte

Alle complimenten voor iedereen en voor elke inzet. Laten we daarmee doorgaan en laten we 2025 zien als een jaar waarin we met ons allen hopelijk een verdere verbetering, al is die nog zo klein, tot stand kunnen brengen.

Het bestuur van de NatuurWerkgroep Rucphen e.o.

11 maart 2025

Bloemenakkers/Flower Power

We hebben in 2023 door intensieve vergrassing een aantal akkers tegen wil en dank moeten ploegen, waardoor het risico bestond dat de zaadbedden van de kruiden te diep in de grond kwamen om nog op te kunnen komen.

Dit, samen met het natte weer, heeft ertoe geleid dat de kruiden in 2024 in geringere mate, kleiner en van kortere duur hebben gebloeid.

Daartegenover is het uitgevallen graan-zaad in het najaar 2024 zo snel en massaal opgekomen dat we slechts op een beperkt aantal akkers hebben moeten inzaaien met Rogge.

We zijn nu heel benieuwd of we in 2025 een 'normale' kruiden opkomst mogen verwachten of dat er onverhoopt kruidenzaden moet worden aangekocht. Van de oorspronkelijke 15,6 ha hebben we nog 14 ha in gebruik.

Bosbeheer/Forest Fitness

In 2024 is het Forest Fitness voor het vijfde jaar op rij uitgevoerd. Dit vijfde jaar was qua deelnemers iets lager dan in de vorige 3 edities van het project. Hiermee valt te zeggen dat het jaarlijks terugkerend project een stabiel deelnemers aantal kent. Wel werden er dit jaar minder kloempen gerealiseerd: 21 t.o.v. 33. Het aantal was in 2023 relatief hoog omdat 2 deelnemers er 6, respectievelijk 7 afnamen. In ieder geval was de animo dusdanig dat we in 2025 weer met een bijeenkomst zullen aftrappen. Met dank aan de vrijwilligers die e.e.a. hebben ondersteund..

Vrijwillig landschapsbeheer – vrijdagochtendgroep

Werkzaamheden

In de winterperiode viel de nadruk op het dunnen van bos en verwijderen van Amerikaanse vogelkers. Met name 9 keer in het bos tegenover Postbaan 5, 4 keer het landschapselement dunnen aan de Lokkerstraat, 3 keer Hoeksestraat bij landgoed Havikshorst, 2 keer op de heide van Landgoed Schijf aan de Schoolstraat in Schijf en 2 keer onderhoud bij Postbaan 9.

In de zomerperiode kreeg de rotonde aan de Gebrande Hoefstraat ons 8 keer op de knieën. In de Heemtuin hebben we 9 keer ondersteuning verleend. Onze ommetjes kregen 3 keer een onderhoudsbeurt, hetgeen ook 2 keer gebeurde in het bos op het RSV terrein, op de natuurwerkdagen waren we 2 keer actief en aan de Keijtenburgstraat hebben we 2 keer de Japanse duizendknoop verwijderd.

Verder waren we 1 ochtend actief met: aanplant Heikant 14, onderhoud van het voedselbos Groengenoten, verwijderen van Jacobskruid in Bakkersmeer, houtwal afzetten bij de Baanbrekers aan de Sportpromenade, boomfeestdag en Forest Fitness.

Aanhanger

In augustus werd de aanhanger met gereedschap uit de Heemtuin gestolen. Dankzij bijdragen van het Groenfonds, de gemeente en een lid is e.e.a. naar tevredenheid vervangen.

Bezetting

De groep bestaat nu uit: Guusje en Theo Moes, Rens van Loon, Gemma Engelen, Cees Terpstra, Toine Wagemakers, Jan van den Berg, Peter van Dorsten, Anton van der Kaag, Leon Hereijgers en Piet van den Bergh (coördinator), die allen graag samenwerken. Bert Verwijmeren moest aan het eind van het jaar wegens ziekte afhaken.

Allen bedankt voor hun inzet.

Vrijwillig landschapsbeheer – zaterdagochtendgroep

Januari

Knotten van wilgen bij familie Buurstede, Rucphensebaan 35 te Sprundel.

Planten van bomen en struiken in het voedselbos, Molenweg 17 te Langeweg.

Februari

Planten van bosplantsoen op de Vloeiweide. Rondom 10 linde, 10 zoete kers en 10 wilde appel.

Deze spullen zijn geplant door Brabants Landschap.

Planten van bomen en struiken in het voedselbos, Molenweg 17 te Langeweg.

Knotten van wilgen bij familie Buurstede, Rucphensebaan 35 te Sprundel.

Maart

Afzetten hakhout in houtwal Hillekens Hoeve bij Jack Verhulst, Vlaanderbos 6 te Etten-Leur.

September

Poelencursus in Zwarte Schuur, beheer en onderhoud van poelen.

Afzetten opslag zwarte els bij Geerven, afzetten opslag wilgen langs prikkeldraad en omvormen 2 schietwilg naar knotvorm.

Opschot afzetten in watergang, overzijde van Turfvaart bij Rondgors. Met bosmaaier bramen gemaaid.

Oktober

Opschot afzetten in watergang, overzijde van Turfvaart bij Rondgors. Met bosmaaier bramen gemaaid.

Afzetten opslag rondom poel bij Overasebaan in Krabbebossen. Met bosmaaier bramen gemaaid.

Afzetten opslag rondom poel bij Montenslaan in Krabbebossen.

Afzetten opslag rondom poel bij Raamschoorseweg in Vloeiweide.

November

Natuurwerkdag Landgoed De Moeren, vrijzetten laan van onder beplanting en vrijzetten (opslag berken) jonge aanplant van Turkse Zilverspar.

Afzetten opslag bij Hezemansven in Pannenhoeft.

Afzetten opslag rondom poel bij Vloeiweide.

Knotten van wilgen in Slikstraatje.

December

Knotten wilgen Menmoerhoeve.

Nieuwe vrijwilligers

In 2024 hebben wij als nieuw lid verwelkomt: Erik van Egmond.

Activiteiten

1.316 boompjes en struiken geplant; 75 knotbomen, 1.325 meter elementen en 7 poelen onderhouden; opslag landgoed de Moeren verwijderd. Dit alles op 14 locaties.

Met dank aan:

Hubert Broeders, Ben van Walsum, Corrie en Rien Stuijts, Eric-Jan Verheem, Frans en Ria Koevoets, Gerard en Suze Sand, Hans de Jong, Henk en Tonny Kanters, Hermine Vloemans, Irene Schrotenboer, Jan Lazeroms, Leo Ceelen, Marieta Herijgers, Michael van Dam, Ryan van Nunen, Toin van Lint, Wil en Carla Jacobs, Els Hendrikx, Jan Hop en Wim Vos

Weide- en Akkervogelbescherming

Op **7 februari** hebben 11 personen uit de Gemeenten Rucphen, Etten-Leur en Zundert de Provinciale Jaaravond weide- en akkervogelbescherming in het Provinciehuis in Den Bosch bezocht. In de Bois le Duc-zaal luisterden ruim 300 vrijwilligers, agrariërs en andere geïnteresseerden naar de terugblik op het afgelopen beschermingsseizoen. De hoogtepunten van het afgelopen seizoen werden toegelicht door Fien Oost en Lisa den Biggelaar. Ze bemerkten een lichte stijging in het aantal gevonden legsels en kuikens t.o.v. 2022. Het harde werk van de ruim 750 vrijwilligers in het veld heeft hier een belangrijk aandeel in! Samen met de meer dan 1700 aangesloten agrariërs beschermden zij de nesten van weide- en akkervogels, zoals kievit, tureluur en wulp! Vervolgens wierp Bastiaan van Gemert een licht op de toekomst van vogelonderzoek aan de hand van DNA in uitwerpselen van steltlopers in het Waddengebied. Daarna nam Roel Diepstraten de zaal mee naar West-Afrika. Als natuurfilmer, o.a. van de film "Grutto", onze nationale vogel, heeft hij de tocht van trekvogels gefilmd, zoals van drieteenstrandlopers, lepelaars tot zelfs de koekoek, die in West-Afrika zijn kenmerkende geluid helemaal niet laat horen, omdat zijn bekende lokroep, dat klinkt als "koekoek", in Afrika helemaal niet nodig is, omdat daar het broedseizoen afgelopen is! Guilio van Nuland, voorzitter van Brabants

Landschap, reikte de “Vrijwilliger van het Jaar-oorkonde” uit aan 2 personen van weidevogelgroep Sint-Oedenrode, vanwege hun jarenlange inzet voor met name wulpen. De jaaravond werd afgesloten met afzwaaiend veldbegeleider Anja Populier. Al sinds 1996 komt zij op voor de Brabantse weidevogels, eerst als vrijwilliger, later als veldbegeleider in opdracht van Brabants Landschap. Rens Sommers is haar opvolger.

Op **20 februari** vond de jaarlijks terugkerende startavond van weidevogelbescherming Gemeenten Rucphen, Etten-Leur, Halderberge en Zundert plaats. Er werd op deze avond vooral aandacht besteed aan de indeling van de vrijwilligers bij de agrariërs, de ervaringen vanuit het seizoen 2023, waar het eerst gevonden kievitseï gemeld dient te worden en nog een keer extra uitleg van de app door Rens Sommers. Tot slot was er de mededeling, dat er een flinke toename is van reigers en ooievaars. De avond werd afgesloten met een film over soortenbescherming.

Op **19 september** hebben 13 personen de evaluatie-avond Vrijwillige Weidevogelbescherming bezocht in Hoeve 't Oosteind in Sprundel. Op deze avond werd terug geblikt op het weidevogelseizoen 2024. De opkomst was matig, omdat er op dezelfde moment een bijeenkomst georganiseerd werd over omgevingsvisie buitengebied Rucphen. Na het vertellen over de resultaten en allerlei leuke en minder leuke ervaringen, liet Elvina van Koullil een PowerPoint zien over Meten=weten met Boerenlandmonitor. Verder vertelde ze de uilenbescherming en de akkervogeltellingen. Tot slot werd er geluisterd naar de wensen van de vrijwilligers en agrariërs.

Op **29 november** heeft Jan Kiewit de coördinatorenbijeenkomst in Made bezocht. Er waren 14 personen aanwezig. De aanwezigen vertelden over hun ervaringen van het afgelopen seizoen. Gebleken is, dat dit jaar een slecht jaar was voor de wulpen. Via Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant wordt € 380.000 gereserveerd voor bescherming van weidevogelkuikens voor Boerennatuur in Brabant. Voor weidevogels blijken vooral torretjes, spinnetjes en langpootmuggen belangrijk om volwassen te kunnen worden! Fien Oost en Rens Sommers waren namens Brabants Landschap aanwezig. Fien leidde de avond en kwam met Actieplan Kievit om de kievit beter te kunnen beschermen en daardoor de populatie in Noord-Brabant een impuls te geven.

In totaal zorgden 23 vrijwilligers voor de volgende beschermde legsels: 46 kieviten, 8 scholeksters, 2 wilde eenden, 2 patrijzen en 1 wulp; 13 legsels meer dan in 2023.

PR en werving

Elke maand is er minimaal een nieuwsbrief uitgebracht om onze leden nader te informeren. Naast onze leden is er ook een grote groep geïnteresseerden die deze nieuwsbrief ontvangt.

Er zijn meerdere persberichten opgesteld en geplaatst in de Bode. De persberichten betroffen o.a. het Forest Fitness project, Natuurindekern, Natuurwerkdag en het Groenfonds.

Twee maal was er hierover een radio-interview op Radio Rucphen met Cees Terpstra.

Verder leverden wij een bijdrage aan de Nationale Klimaatweek.

Natuur en omgeving

De werkgroep hield zich vnl. bezig met het kritisch volgen van omgevingsvergunningen, illegale kap en kapvergunningen. In meerdere gevallen werd melding van illegale kap gedaan, waarvan 4 met verzoek tot handhaving. Door het nieuwe Groenbeleid zijn er aanzienlijk minder kapvergunningen verleend.

Zeven keer werd een reactie ingediend op een (ontwerp)bestemmingsplan waarin onvoldoende groencompensatie of zekerheid omtrent de groene maatregelen werd geboden in de betreffende verbeelding en/of regels. In twee gevallen hebben we bezwaar ingediend. Een geval werd gehonoreerd. In het andere geval maakten we bezwaar tegen het deels toekennen van een verzoek tot handhaving. Begin januari 2025 zijn wij hiertegen bij de rechtbank in beroep gegaan.

Natuurindekern

In samenwerking met de gemeente Rucphen en de Heemtuin Rucphen werd dit project dit jaar voor de kernen Schijf en Zegge uitgevoerd. Mede dankzij de financiële steun van de gemeente Rucphen werden er 127 nestkasten, 83 bomen, 69 struiken, 690 plantjes en 97 zakjes bloemenzaad uitgedeeld. Tevens werd op de basisscholen aan 2 groepen 4 en 5 het belang van groen in de kern uitgelegd.

Groenfonds

Na een lange voorbereiding ging het Groenfonds officieel op 15 november 2024 van start. Er zijn in 2024 wel verkennende vragen binnengekomen, maar nog geen aanvragen. De vervanging van de gestolen aanhanger met gereedschap van de vrijdagvrijwilligers werd door het Groenfonds betaald.

Excursies 2024

Op zondag 7 januari namen 32 personen deel aan de **Nieuwjaarswandeling**. Jan Kiewit en Els Hendriks namen de deelnemers mee langs bloemen/graanakkers in het buitengebied, nabij de Vennestraat in Rucphen, bij Het Meerven en in de Rucphense Bossen. Els gaf uitleg over het ontstaan, de ontwikkeling, het onderhoud en de wilde planten, die er zoal in voorkomen. Na afloop was er een gezellige afsluiting bij de familie Hendriks!

Op 28 april hebben 16 personen deelgenomen aan de fietstocht door de gemeente Rucphen en Zundert. Stil gestaan werd o.a. bij het ooievaarsnest aan de Posthoornstraat in Rucphen, de vele Look zonder Lookplanten in de bermen in de Rucphense Bossen en het steenuiltje in Schijf, dat enige dagen daarvoor slachtoffer was geworden van het verkeer! Tot slot nog een drankje met gebak bij Gasterij "De Heimolen" in Rucphen, waar de middag sfeervol afgesloten werd!

Op zondag 6 oktober hebben 21 personen deelgenomen aan de herfstwandeling van de Natuurwerkgroep Rucphen! Toin van Lint, lid van de zaterdagwerkgroep van Vrijwillig Landschapsbeheer Rucphen en tevens als vrijwilliger, werkzaam bij Natuurmonumenten ter plaatse, was de gids. Hij leidde de deelnemers langs Wallsteijn, langs de vroegere woning van Henriette en Roland Holst en door de Oude Buisse Heide. Via smalle bospaden en zandpaden werd in 't Pannehûske tot slot nog een drankje genuttigd.

Op zondag 17 november was er de projectentocht in het kader van de Nationale klimaatweek. Cees Terpstra leidde de wandelaars langs Flower Power akkers, langs plekken waar in het kader van Forest Fitness boompjes zijn geplant. Verder lichtte hij toe wat de vrijwilligers verder in de bossen en landschapselementen aan onderhoud plegen. Bij een drankje in 't Ossekopke werd nog gezellig nagetafeld.

Op zondag 29 december hebben 24 personen deelgenomen aan de Eindejaarwandeling in De Pannenhoef. Tijdens een mooie route over de Turfvaart en langs een smal bospad richting Padvindersven, de Bijloop en de Bak, luisterden de aanwezigen naar de informatie over de turfwinning tussen 1400 en 1750, het ontstaan van het landgoed en later het natuurgebied De Pannenhoef, de Heikikker, het ontstaan van het Padvindersven, het Beukenrondje, het Heksenbosje, de Bijloop, het Heideblauwtje, het begrip Menmoer en de Klapekster. Na afloop toog eenieder naar Hoeve 't Oosteind voor een heerlijke kop snert en een lekker glaasje Glühwein! Het was een geslaagde afsluiting van 2024!